

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 19ης Μαρτίου 2019*ⁱ

«Προδικαστική παραπομπή – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης – Έλεγχοι στα σύνορα, άσυλο και μετανάστευση – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 – Άρθρο 32 – Προσωρινή επαναφορά από κράτος μέλος των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορά του – Παράνομη είσοδος υπηκόου τρίτης χώρας – Εξομοίωση των εσωτερικών συνόρων με τα εξωτερικά σύνορα – Οδηγία 2008/115/ΕΚ – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α'»

Στην υπόθεση C-444/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Ιουλίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Préfet des Pyrénées Orientales

κατά

Abdelaziz Arib,

Procureur de la République près le tribunal de grande instance de Montpellier,

Procureur général près la cour d'appel de Montpellier,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Prechal, E. Regan, T. von Danwitz, C. Toader και Κ. Λυκούργο (εισηγητή), προέδρους τμήματος, A. Rosas, E. Juhász, M. Pešič, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby, C. G. Fernlund και C. Vajda, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιουνίου 2018,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο préfet des Pyrénées-Orientales, εκπροσωπούμενος από τους F.-H. Briard και S. Bonichot, avocats,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. de Moustier και E. Armoët, καθώς και από τον D. Colas,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Kanitz,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη C. Cattabriga και τον G. Wils,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Οκτωβρίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 32 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ 2016, L 77, σ. 1, στο εξής: Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν), καθώς και του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', και του άρθρου 4, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2008, L 348, σ. 98).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, του préfet des Pyrénées Orientales (νομάρχης Pyrénées Orientales, Γαλλία) και, αφετέρου, του Abdelaziz Arrib, του procureur de la République près le tribunal de grande instance de Montpellier (εισαγγελέα στο πλημμελειοδικείο Μονπελιέ, Γαλλία) και του procureur général près la cour d'appel de Montpellier (εισαγγελέα στο εφετείο Μονπελιέ, Γαλλία), σχετικά με την παράταση της διοικητικής κρατήσεως του Abdelaziz Arrib, ο οποίος είχε εισέλθει παρανόμως στη γαλλική επικράτεια.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η ΣΕΣΣ

- 3 Η Σύμβαση εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, η οποία υπογράφηκε στο Σένγκεν στις 19 Ιουνίου 1990 και τέθηκε σε ισχύ στις 26 Μαρτίου 1995 (ΕΕ 2000, L 239, σ. 19, στο εξής: ΣΕΣΣ), αποτελεί τμήμα του κεκτημένου του Σένγκεν.
- 4 Το άρθρο 26 της ΣΕΣΣ ορίζει τα εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από την προσχώρησή τους στη σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 σχετικά με το καθεστώς προστασίας των προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε από το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967, τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εισάγουν στην εθνική τους νομοθεσία τους ακόλουθους κανόνες:

- α) αν απαγορευθεί η είσοδος στο έδαφος ενός εκ των συμβαλλομένων μερών σε αλλοδαπό, ο μεταφορέας που τον έφερε με εναέρια, θαλάσσια, ή οδική συγκοινωνία στα εξωτερικά σύνορα υποχρεούται να τον αναλάβει και πάλι χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Κατόπιν αιτήσεως των αρχών

επιτηρήσεως των συνόρων οφείλει να επαναφέρει τον αλλοδαπό στο τρίτο κράτος από το οποίο τον μετέφερε, στο τρίτο κράτος που εξέδωσε το ταξιδιωτικό έγγραφο με το οποίο ταξίδευσε, ή σε κάθε άλλο τρίτο κράτος στο οποίο είναι εξασφαλισμένη η είσοδος του·

β) ο μεταφορέας οφείλει να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να βεβαιωθεί ότι ο αλλοδαπός που μεταφέρεται με εναέρια ή θαλάσσια συγκοινωνία είναι κάτοχος των ταξιδιωτικών εγγράφων που απαιτούνται για την είσοδό του στην επικράτεια των συμβαλλομένων μερών.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεούνται, υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από την προσχώρησή τους στη σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951, τη σχετική με το καθεστώς προστασίας των προσφύγων, όπως έχει τροποποιηθεί από το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967, και τηρώντας την συνταγματική νομοθεσία τους, να θεσπίσουν κυρώσεις κατά των μεταφορέων που διοχετεύουν από ένα τρίτο κράτος προς το έδαφός τους με εναέριες ή θαλάσσιες συγκοινωνίες αλλοδαπούς που δεν κατέχουν τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχείο β) και της παραγράφου 2 εφαρμόζονται στους μεταφορείς ομάδων που εξασφαλίζουν διεθνείς οδικές συνδέσεις με τουριστικά λεωφορεία, με εξαίρεση την συνοριακή κυκλοφορία.»

Ο Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν

5 Το άρθρο 2 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

1) “εσωτερικά σύνορα”:

- α) τα κοινά χερσαία σύνορα, περιλαμβανομένων των ποτάμιων και λιμναίων συνόρων, μεταξύ των κρατών μελών·
- β) οι αερολιμένες των κρατών μελών για τις εσωτερικές πτήσεις·
- γ) οι θαλάσσιοι, ποτάμιοι και λιμναίοι λιμένες των κρατών μελών για τα τακτικά εσωτερικά δρομολόγια οχηματαγωγών·

2) “εξωτερικά σύνορα”: τα χερσαία, ποτάμια, λιμναία και θαλάσσια σύνορα, καθώς και οι αερολιμένες και ποτάμιοι, θαλάσσιοι και λιμναίοι λιμένες των κρατών μελών, εφόσον δεν αποτελούν εσωτερικά σύνορα·

[...]».

6 Το άρθρο 5 του εν λόγω Κώδικα ορίζει τα εξής:

«1. Η διέλευση των εξωτερικών συνόρων επιτρέπεται μόνο στα συνοριακά σημεία διέλευσης και κατά τη διάρκεια καθορισμένων ωρών λειτουργίας. Οι ώρες λειτουργίας εμφανίζονται επακριβώς στα σημεία διέλευσης που δεν λειτουργούν επί εικοσιτετραώρου βάσεως.

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τον κατάλογο των συνοριακών τους σημείων διέλευσης στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 39.

[...]

3. Υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων κατά την παράγραφο 2 και των υποχρεώσεων που υπέχουν όσον αφορά τη διεθνή προστασία, τα κράτη μέλη θεσπίζουν κυρώσεις, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, σε περίπτωση παράνομης διέλευσης των εξωτερικών συνόρων εκτός των συνοριακών σημείων διέλευσης και των καθορισμένων ωρών λειτουργίας. Οι εν λόγω κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές.»

7 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του ίδιου Κώδικα προβλέπει τα εξής:

«Η επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων έχει ως κύριο σκοπό να εμποδίσει τη μη επιτρεπόμενη διέλευση των συνόρων, να καταπολεμήσει τη διασυνοριακή εγκληματικότητα και να λάβει μέτρα κατά των ατόμων που διήλθαν τα σύνορα παρανόμως. Πρόσωπο που διήλθε παρανόμως τα σύνορα και δεν έχει δικαίωμα παραμονής στην επικράτεια του οικείου κράτους συλλαμβάνεται και υπόκειται στις διαδικασίες που ερείδονται στην οδηγία 2008/115/ΕΚ.»

8 Το άρθρο 14 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν ορίζει τα εξής:

«1. Η είσοδος στην επικράτεια των κρατών μελών απαγορεύεται στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων εισόδου, όπως καθορίζονται με το άρθρο 6 παράγραφος 1, και δεν υπάγονται στις κατηγορίες προσώπων του άρθρου 6 παράγραφος 5. Τα ανωτέρω ισχύουν με την επιφύλαξη της εφαρμογής των ειδικών διατάξεων σχετικά με το δικαίωμα ασύλου και τη διεθνή προστασία ή την έκδοση θεωρήσεων μακράς διαρκείας.

[...]

4. Οι συνοριοφύλακες μεριμνούν ώστε ο υπήκοος τρίτης χώρας στον οποίο απαγορεύθηκε η είσοδος να μην εισέλθει στο έδαφος του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

[...]

6. Οι λεπτομερείς κανόνες της διαδικασίας άρνησης αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Α.»

9 Το άρθρο 23 του εν λόγω Κώδικα, το οποίο φέρει τον τίτλο «Έλεγχοι στο εσωτερικό της επικράτειας», ορίζει τα εξής:

«Η μη διενέργεια ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα δεν θίγει:

α) την άσκηση αστυνομικών αρμοδιοτήτων εκ μέρους των αρμόδιων αρχών δυνάμει της νομοθεσίας κάθε κράτους μέλους, εφόσον η άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών δεν έχει ισοδύναμο αποτέλεσμα με τους συνοριακούς ελέγχους· αυτό ισχύει και στις παραμεθόριες περιοχές. Κατά την έννοια της πρώτης πρότασης, η άσκηση αστυνομικών αρμοδιοτήτων δεν μπορεί, ειδικότερα, να θεωρηθεί ισοδύναμη με τους συνοριακούς ελέγχους όταν τα αστυνομικά μέτρα:

- i) δεν έχουν ως στόχο τον έλεγχο των συνόρων,
- ii) βασίζονται σε γενικές αστυνομικές πληροφορίες και πείρα όσον αφορά ενδεχόμενες απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και αποσκοπούν συγκεκριμένα στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος,
- iii) σχεδιάζονται και εκτελούνται κατά τρόπο σαφώς διαφορετικό από τους συστηματικούς ελέγχους προσώπων στα εξωτερικά σύνορα,
- iv) διενεργούνται βάσει δειγματοληπτικών ελέγχων·

[...].».

10 Το άρθρο 25 του ίδιου Κώδικα ορίζει τα εξής:

«1. Όταν στον χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα υπάρχει σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια σε ένα κράτος μέλος, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί κατ' εξαίρεση να επαναφέρει τους ελέγχους στα σύνορα σε όλα τα εσωτερικά του σύνορα ή σε συγκεκριμένα μέρη τους για περιορισμένη περίοδο που δεν υπερβαίνει τις 30 ημέρες ή για την προβλεπόμενη διάρκεια της σοβαρής απειλής εάν αυτή υπερβαίνει τις 30 ημέρες. Η εμπέλευση και η διάρκεια της προσωρινής επαναφοράς του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα για την αντιμετώπιση της σοβαρής απειλής.

2. Οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα επαναφέρονται μόνο ως έσχατη ανάγκη και σύμφωνα με τα άρθρα 27, 28 και 29. Τα κριτήρια που αναφέρονται στα άρθρα 26 και 30 αντίστοιχα λαμβάνονται υπόψη σε κάθε περίπτωση που εξετάζεται το ενδεχόμενο να ληφθεί απόφαση για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα σύμφωνα με τα άρθρα 27, 28 ή 29 αντίστοιχα.

3. Εάν η σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια στο συγκεκριμένο κράτος μέλος συνεχίζεται πέραν της περιόδου που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί να παρατείνει τους ελέγχους στα εσωτερικά του σύνορα, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που απαριθμούνται στο άρθρο 26 και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 27, για τους ίδιους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν νέα στοιχεία, για ανανεώσιμες περιόδους μέγιστης διάρκειας 30 ημερών.

4. Η συνολική περίοδος κατά την οποία επαναφέρονται οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα περιλαμβανομένων και των παρατάσεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες. Όταν συντρέχουν οι εξαιρετικές περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 29, αυτή η συνολική περίοδος μπορεί να παραταθεί κατ' ανώτατο όριο στα δύο έτη, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου.»

11 Το άρθρο 32 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν ορίζει τα εξής:

«Κατά την επαναφορά του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι σχετικές διατάξεις του τίτλου II.»

12 Τα άρθρα 5, 13 και 14 του Κώδικα αυτού περιλαμβάνονται στον τίτλο II, ο οποίος τιτλοφορείται «Εξωτερικά σύνορα», ενώ τα άρθρα 23, 25 και 32 του εν λόγω Κώδικα περιλαμβάνονται στον τίτλο III αυτού, ο οποίος τιτλοφορείται «Εσωτερικά σύνορα».

13 Το Παράρτημα V, Μέρος A, σημείο 2, του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν προβλέπει τα εξής:

«Εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο ελήφθη απόφαση αρνήσεως εισόδου μεταφέρθηκε στα εξωτερικά σύνορα από μεταφορική εταιρεία, ο κατά τόπο αρμόδιος συνοριοφύλακας:

α) διατάσσει τον συγκεκριμένο μεταφορέα να αναλάβει τον υπήκοο τρίτης χώρας χωρίς καθυστέρηση και να τον μεταφέρει είτε προς την τρίτη χώρα από την οποία μεταφέρθηκε είτε προς την τρίτη χώρα η οποία χορήγησε το έγγραφο που επιτρέπει τη διέλευση των συνόρων είτε προς οποιαδήποτε άλλη τρίτη χώρα στην οποία η αποδοχή του είναι εγγυημένη, ή να εξεύρει μέσον για την περαιτέρω μεταφορά σύμφωνα με το άρθρο 26 της [ΣΕΣΣ] και την οδηγία 2001/51/ΕΚ του Συμβουλίου [...].

β) εν αναμονή της περαιτέρω μεταφοράς, είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει στα πλαίσια του εθνικού δικαίου και λαμβανομένων υπόψη των τοπικών περιστάσεων τα κατάλληλα μέτρα για να αποφεύγεται η παράνομη είσοδος υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους ελήφθη απόφαση αρνήσεως εισόδου.»

Η οδηγία 2008/115

- 14 Η αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2008/115 έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να θεσπίσει ένα οριζόντιο σύνολο κανόνων που θα εφαρμόζονται σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής σε ένα κράτος μέλος.»

- 15 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους παρανόμως διαμένοντες στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόους τρίτης χώρας.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την παρούσα οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι:

- α) υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, ή συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους και στους οποίους δεν έχει, εν συνεχεία, χορηγηθεί άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στο εν λόγω κράτος μέλος·
- β) υπόκεινται σε απόφαση επιστροφής ως ποινική κύρωση ή ως συνέπεια ποινικής κύρωσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ή υπόκεινται σε διαδικασίες έκδοσης.

[...]»

- 16 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

2) “παράνομη παραμονή”: παρουσία στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόου τρίτης χώρας που δεν πληροί, ή δεν πληροί πλέον, τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος,

3) “επιστροφή”: διαδικασία επανόδου υπηκόου τρίτης χώρας –είτε με οικειοθελή συμμόρφωσή του προς την υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά:

- στη χώρα καταγωγής του/της, ή
- σε χώρα διέλευσης σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις, ή
- σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός/-ή,

[...]».

17 Το άρθρο 4, παράγραφος 4, της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α), τα κράτη μέλη:

α) μεριμνούν ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας τους να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8, παράγραφοι 4 και 5 (περιορισμοί της χρήσης αναγκαστικών μέτρων), το άρθρο 9, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση (αναβολή της απομάκρυνσης), το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχεία β) και δ), (επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και συνυπολογισμός των αναγκών των ευάλωτων ατόμων), και τα άρθρα 16 και 17 (όροι κράτησης), και

β) τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.»

Το γαλλικό δίκαιο

18 Το άρθρο L. 621-2, 1° και 2°, του code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile (κώδικα περί της εισόδου και διαμονής των αλλοδαπών και περί του δικαιώματος ασύλου), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 2012-1560, της 31ης Δεκεμβρίου 2012 (στο εξής: *Ceseda*), ορίζει τα εξής:

«Τιμωρείται με φυλάκιση ενός έτους και με χρηματική ποινή 3 750 ευρώ ο αλλοδαπός που δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1° αν εισήλθε στο μητροπολιτικό έδαφος χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία α', β' ή γ', του κανονισμού (ΕΚ) 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) [(ΕΕ 2006, L 105, σ. 1),] και χωρίς να έχει επιτραπεί η είσοδός του στην επικράτεια κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 4, στοιχεία α' και γ', του ίδιου κανονισμού· επίσης αν ο αλλοδαπός είναι καταχωρισμένος ως ανεπιθύμητος κατ' εφαρμογήν εκτελεστής απόφασης άλλου συμβαλλομένου στη [ΣΕΣΣ] κράτους

2° ή αν ο αλλοδαπός εισήλθε στο μητροπολιτικό έδαφος προερχόμενος απευθείας από το έδαφος συμβαλλομένου στην εν λόγω Σύμβαση κράτους, χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις των άρθρων 19, παράγραφος 1 ή 2, 20, παράγραφος 1, και 21, παράγραφος 1 ή 2, της εν λόγω Συμβάσεως, με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 562/2006 [...] και [...] στοιχείο δ', σε περίπτωση που η καταχώρισή του ως ανεπιθύμητου δεν στηρίζεται σε εκτελεστή απόφαση που ελήφθη από άλλο συμβαλλόμενο στη [ΣΕΣΣ] κράτος·

[...]

Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ποινική δίωξη μπορεί να ασκηθεί μόνον εφόσον τα πραγματικά περιστατικά έχουν διαπιστωθεί υπό τις περιστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 53 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

- 19 Το άρθρο 53 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: Κώδικας Ποινικής Δικονομίας), ορίζει τα εξής:

«Αυτόφωρο έγκλημα είναι το κακούργημα ή πλημμέλημα που γίνεται αντιληπτό κατά τον χρόνο τελέσεώς του και το κακούργημα ή πλημμέλημα που τελέστηκε πρόσφατα. Αυτόφωρο είναι επίσης το κακούργημα ή πλημμέλημα, όταν ο ύποπτος, λίγο μετά τη δράση του, καταδιώκεται με δημόσια κραυγή ή συλλαμβάνεται να έχει αντικείμενα ή ίχνη από τα οποία συνάγεται η συμμετοχή του στο έγκλημα.

Όταν διαπιστώνεται η διάπραξη αυτόφωρου εγκλήματος, η ανάκριση που διενεργείται υπό τον έλεγχο του Εισαγγελέα και υπό τους όρους που προβλέπει το παρόν κεφάλαιο μπορεί να διεξαχθεί αδιαλείπτως για οκτώ ημέρες.

Όταν οι έρευνες που απαιτούνται για την αποκάλυψη της αλήθειας σε σχέση με κακούργημα ή πλημμέλημα το οποίο τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή διάρκειας τουλάχιστον πέντε ετών δεν μπορούν να αναβληθούν, ο Εισαγγελέας μπορεί να αποφασίσει την παράταση, υπό τους ίδιους όρους, της έρευνας για μέγιστο χρονικό διάστημα οκτώ ημερών.»

- 20 Το άρθρο 62-2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζει τα εξής:

«Η αστυνομική κράτηση είναι μέτρο εξαναγκασμού που λαμβάνει αξιωματικός της δικαστικής αστυνομίας υπό τον έλεγχο της δικαστικής αρχής, με το οποίο ένα πρόσωπο, για το οποίο υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι έχει διαπράξει ή αποπειραθεί να διαπράξει κακούργημα ή πλημμέλημα τιμωρούμενο με στερητική της ελευθερίας ποινή, παραμένει στη διάθεση των ανακριτικών αρχών.

[...]

- 21 Το άρθρο 78-2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζει τα εξής:

«Οι αξιωματικοί της δικαστικής αστυνομίας καθώς και οι υπάλληλοι και αναπληρωτές υπάλληλοι της δικαστικής αστυνομίας που ενεργούν κατ' εντολή και υπό την εποπτεία των αξιωματικών αυτών και οι οποίοι μνημονεύονται στα άρθρα 20 και 21-1^ο μπορούν να καλούν οποιοδήποτε πρόσωπο να αποδείξει, με οποιονδήποτε τρόπο, την ταυτότητά του εφόσον υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι το πρόσωπο αυτό:

- έχει διαπράξει ή έχει αποπειραθεί να διαπράξει αδίκημα·
- ή προετοιμάζει τη διάπραξη πλημμελήματος ή κακούργηματος·
- ή είναι σε θέση να παράσχει χρήσιμες πληροφορίες για την έρευνα σε σχέση με πλημμέλημα ή κακούργημα·
- ή έχει παραβεί τις υποχρεώσεις ή απαγορεύσεις στις οποίες υπόκειται στο πλαίσιο δικαστικού ελέγχου, μέτρου κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση, ποινής ή μέτρου με επιτήρηση από τον αρμόδιο για την εκτέλεση των ποινών δικαστή·
- ή είναι πρόσωπο σε βάρος του οποίου διεξάγεται έρευνα με βάση απόφαση δικαστικής αρχής.

Κατόπιν γραπτής παραγγελίας του εισαγγελέα στο πλαίσιο ερευνών ή ποινικής δίωξης για εγκλήματα τα οποία καθορίζει ο ίδιος, επιτρέπεται επίσης η εξακρίβωση της ταυτότητας οποιουδήποτε προσώπου υπό τους ίδιους όρους, εντός των χώρων και κατά το διάστημα που καθορίζει ο εν λόγω δικαστικός λειτουργός. Το γεγονός ότι κατόπιν της εξακρίβωσης της ταυτότητας διαπιστώνονται άλλες παραβάσεις και όχι οι αναφερόμενες στην παραγγελία του εισαγγελέα δεν αποτελεί λόγο ακυρότητας των παρεμπιπτούσων διαδικασιών.

Επιτρέπεται επίσης η εξακρίβωση της ταυτότητας οποιουδήποτε προσώπου, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, με σκοπό την πρόληψη προσβολών της δημόσιας τάξης, και συγκεκριμένα της ασφάλειας των προσώπων ή των αγαθών.

Εντός ζώνης 20 χιλιομέτρων από τα χερσαία σύνορα της Γαλλίας με τα άλλα κράτη που μετέχουν στη [ΣΕΣΣ], καθώς και εντός κάθε ζώνης των λιμένων, αερολιμένων, σιδηροδρομικών σταθμών και σταθμών υπεραστικών λεωφορείων που χρησιμοποιούνται για διεθνείς μεταφορές και έχουν καθοριστεί με διοικητική απόφαση, για την πρόληψη και την έρευνα σχετικά με αδικήματα συνδεόμενα με τη διασυνοριακή εγκληματικότητα, μπορεί επίσης να διεξάγεται, εφόσον στη ζώνη αυτή έχει πρόσβαση το κοινό, έλεγχος της ταυτότητας οποιουδήποτε προσώπου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, προκειμένου να εξακριβώνεται αν το ελεγχόμενο άτομο έχει στην κατοχή του, όπως είναι υποχρεωμένο, και μπορεί να επιδείξει τις άδειες και τα έγγραφα που προβλέπονται από τον νόμο. [...] Όταν υπάρχει τμήμα αυτοκινητοδρόμου που αρχίζει εντός της ζώνης που μνημονεύεται στην πρώτη περίοδο του παρόντος εδαφίου και ο πρώτος σταθμός διοδίων βρίσκεται πέραν της γραμμής των 20 χιλιομέτρων, ο έλεγχος μπορεί επίσης να πραγματοποιείται στους χώρους στάθμευσης πριν από τον πρώτο αυτό σταθμό διοδίων, καθώς και στον χώρο του σταθμού αυτού και στους διπλανούς χώρους στάθμευσης. Οι σταθμοί διοδίων που αφορά η παρούσα διάταξη καθορίζονται με υπουργική απόφαση. Το γεγονός ότι κατόπιν της εξακρίβωσης της ταυτότητας διαπιστώνεται άλλη παράβαση και όχι η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων δεν αποτελεί λόγο ακυρότητας των παρεμπιπτούσων διαδικασιών. Για την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου, ο έλεγχος των υποχρεώσεων κατοχής και επιδείξεως τίτλων και εγγράφων που προβλέπονται από τον νόμο μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις έξι συνεχόμενες ώρες στον ίδιο τόπο και δεν μπορεί να συνίσταται σε συστηματικό έλεγχο των προσώπων που βρίσκονται ή κυκλοφορούν στις περιοχές ή στους χώρους που αναφέρονται στο ίδιο εδάφιο.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 22 Κατόπιν της προσωρινής επαναφοράς στη Γαλλία των ελέγχων στα κοινά εσωτερικά σύνορα αυτής και άλλων κρατών μελών που ανήκουν στον χώρο Σένγκεν, βάσει του άρθρου 25 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, ο A. Arib, μαροκινός υπήκοος, υποβλήθηκε σε έλεγχο, στις 15 Ιουνίου 2016, στη ζώνη που περιλαμβάνεται μεταξύ των συνόρων που χωρίζουν τη Γαλλία από την Ισπανία και γραμμής εκτεινόμενης σε απόσταση είκοσι χιλιομέτρων εντεύθεν των συνόρων, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 78-2, ένατο εδάφιο, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ο A. Arib, ο οποίος είχε στο παρελθόν αναχωρήσει από τη Γαλλία κατόπιν εκδόσεως μέτρου απομακρύνσεως το οποίο του είχε κοινοποιηθεί στις 10 Αυγούστου 2013, επέβαινε σε υπεραστικό λεωφορείο προερχόμενο από το Μαρόκο.
- 23 Επειδή υπήρχαν υπόνοιες ότι είχε εισέλθει παράνομα στο γαλλικό έδαφος, πλημμέλημα το οποίο προβλέπεται στο άρθρο L. 621-2 του Ceseda, ο A. Arib τέθηκε υπό αστυνομική κράτηση. Την επομένη, ο préfet des Pyrénées-Orientales (νομάρχης Pyrénées-Orientales) εξέδωσε κατά του A. Arib απόφαση η οποία τον υποχρέωνε να εγκαταλείψει το γαλλικό έδαφος και διέταξε να τεθεί υπό διοικητική κράτηση.
- 24 Με διάταξη της 21ης Ιουνίου 2016, ο αρμόδιος για θέματα ατομικών ελευθεριών και προσωρινής κρατήσεως δικαστής του tribunal de grande instance de Perpignan (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Perpignan, Γαλλία) ακύρωσε την απόφαση περί αστυνομικής κρατήσεως του A. Arib και τη μεταγενέστερη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της διοικητικής κρατήσεώς του, για τον λόγο ιδίως ότι η εν λόγω αστυνομική κράτηση δεν μπορούσε να τεθεί σε εφαρμογή. Ο ως άνω δικαστής επισήμανε, συναφώς, ότι ο A. Arib, παρανόμως διαμένων υπήκοος τρίτης χώρας, είχε διέλθει τα

εσωτερικά σύνορα μεταξύ Γαλλίας και Ισπανίας, γεγονός το οποίο, κατά την άποψή του, έπρεπε να οδηγήσει στην εφαρμογή της οδηγίας 2008/115, σύμφωνα με την οποία, δεν είναι δυνατή, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως, η επιβολή ποινής φυλάκισης.

- 25 Με διάταξη της 22ας Ιουνίου 2016, ο επιληφθείς δικαστής στο *cour d'appel de Montpellier* (εφετείο Μονπελιέ, Γαλλία) επικύρωσε την πρωτόδικη διάταξη. Ο *préfet des Pyrénées Orientales* (νομάρχης *Pyrénées-Orientales*) άσκησε αναίρεση κατά της διατάξεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του *Cour de cassation* (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Γαλλία), προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, ότι, σε περίπτωση σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, ένα κράτος μέλος μπορεί κατ' εξαίρεση να επαναφέρει τους ελέγχους στα εσωτερικά του σύνορα, αποκλείοντας με τον τρόπο αυτό εν μέρει την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115. Σύμφωνα με τον νομάρχη, δεδομένου ότι τα προστατευτικά μέτρα που προβλέπει η εν λόγω οδηγία δεν έχουν εφαρμογή σε μια τέτοια περίπτωση, πρόσωπο το οποίο εισήλθε παρανόμως στη Γαλλία μπορεί να υποβληθεί σε έλεγχο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78-2, ένατο εδάφιο, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εφόσον δε παραμένει στη Γαλλία παρανόμως απειλείται σε βάρος του ποινή φυλάκισης και, ως εκ τούτου, μπορεί να τεθεί υπό αστυνομική κράτηση.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι ο Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν καθιερώνει την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός του χώρου Σένγκεν και προβλέπει την απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των κρατών μελών και, αφετέρου, ότι, σε περίπτωση σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια σε ένα κράτος μέλος, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί ωστόσο, κατ' εξαίρεση, να επαναφέρει τους ελέγχους, πλήρως ή εν μέρει, στα εσωτερικά του σύνορα για περιορισμένο χρονικό διάστημα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 25 του εν λόγω Κώδικα.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο υποστηρίζει επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, κατά την επαναφορά του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι σχετικές διατάξεις του τίτλου II του εν λόγω Κώδικα, όσον αφορά τα εξωτερικά σύνορα. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, συναφώς, ότι, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 3, του εν λόγω Κώδικα, τα κράτη μέλη προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις σε περίπτωση παράνομης διέλευσης των εξωτερικών συνόρων. Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι, κατά το άρθρο 13 του ίδιου Κώδικα, η επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων έχει ως σκοπό να εμποδιστεί η μη επιτρεπόμενη διέλευση των συνόρων και να ληφθούν μέτρα κατά των ατόμων που διήλθαν τα σύνορα παρανόμως, κατά τρόπον ώστε πρόσωπο που διήλθε παρανόμως τα σύνορα και δεν έχει δικαίωμα παραμονής στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους να συλλαμβάνεται και να υπόκειται στις διαδικασίες που ερείδονται στην οδηγία 2008/115.
- 28 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η οδηγία 2008/115 επιβάλλει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν απόφαση απομακρύνσεως εις βάρος κάθε υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει παρανόμως στο έδαφός τους, ο δε εν λόγω υπήκοος μπορεί να τεθεί υπό κράτηση μόνο για την προετοιμασία της επιστροφής του ή τη διεκπεραίωση της απομακρύνσεώς του και υπό την προϋπόθεση ότι δεν μπορούν να εφαρμοσθούν αποτελεσματικώς άλλα επαρκή, αλλά λιγότερο καταναγκαστικά μέτρα. Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει την απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408), με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η οδηγία 2008/115 αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους που επιτρέπει τη φυλάκιση υπηκόου τρίτης χώρας, ως προς τον οποίο δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή διαδικασία επιστροφής, για τον λόγο και μόνον ότι εισήλθε παρανόμως από εσωτερικά σύνορα, με αποτέλεσμα την παράνομη παραμονή του στο οικείο κράτος μέλος.
- 29 Το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι το άρθρο L. 621-2 του *Ceseda* τιμωρεί με ποινή φυλάκισης καθώς και χρηματική ποινή την παράνομη είσοδο στην επικράτεια όταν η είσοδος αυτή διαπιστώνεται υπό συνθήκες αυτοφώρου.

- 30 Υπό το πρίσμα της ανωτέρω διατάξεως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, καταρχάς, αν οι επαναφερθέντες έλεγχοι σε εσωτερικά σύνορα κράτους μέλους μπορούν να εξομοιωθούν με τους ελέγχους σε εξωτερικά σύνορα σε περίπτωση διελεύσεως αυτών από υπήκοο τρίτης χώρας, χωρίς δικαίωμα εισόδου, όταν κατά τον έλεγχο ο δράστης καταλαμβάνεται επ' αυτοφώρω.
- 31 Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, πρέπει εν συνεχεία, κατά το αιτούν δικαστήριο, να καθοριστούν οι τρόποι διεξαγωγής των ελέγχων αυτών. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 επιτρέπει στα κράτη μέλη να συνεχίσουν να εφαρμόζουν στα εξωτερικά σύνορά τους απλουστευμένες εθνικές διαδικασίες επιστροφής, χωρίς να είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν όλα τα στάδια των προβλεπόμενων από την εν λόγω οδηγία διαδικασιών, προκειμένου να είναι σε θέση να απομακρύνουν γρηγορότερα τους υπηκόους τρίτων χωρών που υποβάλλονται σε έλεγχο κατά τη διέλευση των εν λόγω συνόρων. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, αφετέρου, ότι το άρθρο 4, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας ρυθμίζει την άσκηση της δυνατότητας που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής από τα κράτη μέλη, τα οποία οφείλουν να τηρούν ορισμένες ελάχιστες εγγυήσεις, στις οποίες συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, οι όροι κρατήσεως που ορίζονται στα άρθρα 16 και 17 της ίδιας οδηγίας.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ως εκ τούτου, αν κράτος μέλος το οποίο επανέφερε τους ελέγχους στα εσωτερικά του σύνορα μπορεί να επικαλεστεί το εν λόγω άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', προκειμένου να μην εφαρμόσει την οδηγία 2008/115 σε υπήκοο τρίτης χώρας που διέρχεται παρανόμως τα σύνορα αυτά χωρίς να έχει ακόμη διαμείνει στην εθνική επικράτεια.
- 33 Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ως άνω ερώτημα, τίθεται, τέλος, το ερώτημα αν το άρθρο 4, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, έχει την έννοια ότι δεν εμποδίζει τη φυλάκιση υπηκόων τρίτων χωρών υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.
- 34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 32 του [Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν], το οποίο προβλέπει ότι, κατά την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι σχετικές διατάξεις του τίτλου II (για τα εξωτερικά σύνορα), την έννοια ότι οι επαναφερθέντες έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα κράτους μέλους μπορούν να εξομοιωθούν με τους ελέγχους που διενεργούνται σε εξωτερικά σύνορα κατά τη διέλευση αυτών από υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος δεν έχει δικαίωμα εισόδου;
- 2) Υπό τις ίδιες περιστάσεις επαναφοράς των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, ο εν λόγω [Κώδικας] και η οδηγία 2008/115 [...] επιτρέπουν την εφαρμογή, επί της καταστάσεως υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος διέρχεται τα σύνορα στα οποία έχουν επαναφερθεί οι έλεγχοι, της προβλεπόμενης στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της [εν λόγω] οδηγίας ευχέρειας, η οποία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συνεχίσουν να εφαρμόζουν στα εξωτερικά τους σύνορα απλουστευμένες εθνικές διαδικασίες επιστροφής;
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, αντιβαίνει στις διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', και του άρθρου 4, παράγραφος 4, της [εν λόγω] οδηγίας εθνική νομοθεσία, όπως το άρθρο L. 621-2 του [Ceseda], η οποία επιβάλλει ποινή φυλάκισεως σε υπήκοο τρίτης χώρας που εισήλθε παρανόμως στην εθνική επικράτεια και ως προς τον οποίο δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στην [ίδια] οδηγία διαδικασία επιστροφής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος

- 35 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με το άρθρο 32 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος συλλαμβάνεται πολύ κοντά στα εσωτερικά σύνορα κράτους μέλους, όταν το εν λόγω κράτος μέλος έχει επαναφέρει, βάσει του άρθρου 25 του εν λόγω Κώδικα, τους ελέγχους στα εν λόγω σύνορα, λόγω σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια του εν λόγω κράτους μέλους.
- 36 Προκαταρκτικώς, υπογραμμίζεται ότι, όπως αναφέρεται στις σκέψεις 22 και 23 της παρούσας αποφάσεως, στον A. Arib, μαροκινό υπήκοο, δεν απαγορεύθηκε η είσοδος στο γαλλικό έδαφος, αλλά αυτός υποβλήθηκε σε έλεγχο από τις γαλλικές αρχές, πολύ κοντά στα γαλλο-ισπανικά σύνορα, μετά την επαναφορά των ελέγχων στα σύνορα αυτά, βάσει του άρθρου 25 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, και, κατόπιν του ελέγχου αυτού, τέθηκε υπό αστυνομική κράτηση για τον λόγο ότι υπήρχαν υπόνοιες ότι διέπραξε το αδίκημα που προβλέπεται στο άρθρο L. 621-2 του Ceseda και συνίσταται στην παράνομη είσοδο στο γαλλικό έδαφος.
- 37 Συναφώς, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι όπως προκύπτει τόσο από τον ορισμό της έννοιας της «παράνομης παραμονής», που περιέχεται στο άρθρο 3, σημείο 2, της οδηγίας 2008/115, όσο και από την αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας αυτής, κατά την οποία η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται «σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής», ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, μετά την παράνομη είσοδό του στο έδαφος κράτους μέλους, βρίσκεται στο έδαφος αυτού χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος, βρίσκεται εξ αυτού και μόνον του λόγου παρανόμως σ' αυτό, χωρίς η παρουσία του να τελεί υπό την προϋπόθεση ελάχιστης διάρκειας ή προθέσεως παραμονής στο συγκεκριμένο κράτος (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψεις 48 και 59).
- 38 Ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, όπως ο A. Arib, αφού εισήλθε παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, υποβάλλεται σε έλεγχο στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, πολύ κοντά σε κάποια από τα εσωτερικά σύνορά του, χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο κράτος μέλος αυτό, πρέπει, ως εκ τούτου, να θεωρείται ότι παραμένει παρανόμως στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.
- 39 Ο υπήκοος τρίτης χώρας που βρίσκεται σε μια τέτοια κατάσταση εμπίπτει, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115, και υπό την επιφύλαξη του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής στο πεδίο εφαρμογής της τελευταίας. Επομένως, υπόκειται, καταρχήν, στους προβλεπόμενους σε αυτήν κοινούς κανόνες και διαδικασίες ενόψει της απομακρύνσεώς του, και τούτο για όσο διάστημα δεν έχει, ενδεχομένως, ρυθμιστεί το ζήτημα της παραμονής του (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψη 61).
- 40 Συναφώς, υπενθυμίζεται, δεύτερον, ότι κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η εν λόγω οδηγία δεν αποκλείει εθνική ρύθμιση που επιτρέπει τη φυλάκιση υπηκόου τρίτης χώρας επί του οποίου εφαρμόστηκε η προβλεπόμενη στην εν λόγω οδηγία διαδικασία επιστροφής και ο οποίος είτε παραμένει παρανόμως στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους χωρίς να υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί τη μη επιστροφή είτε εισήλθε εκ νέου στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, παραβαίνοντας την απαγόρευση εισόδου (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψεις 54 και 64).

- 41 Εντούτοις, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο καθώς και από τις απαντήσεις που δόθηκαν στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι ο A. Arīb δεν εμπίπτει σε καμία από τις δύο περιπτώσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη.
- 42 Επισημαίνεται, τρίτον, ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 επιτρέπει στα κράτη μέλη να μην εφαρμόζουν την οδηγία αυτή, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 4, παράγραφος 4, αυτής, σε δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις, ήτοι στην περίπτωση υπηκόων τρίτων χωρών στους οποίους απαγορεύθηκε η είσοδος στα εξωτερικά σύνορα κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, ή στην περίπτωση υπηκόων τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται ή υποβάλλονται σε έλεγχο κατά την παράνομη διέλευση εξωτερικών συνόρων και στους οποίους δεν χορηγήθηκε, εν συνεχεία, άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 43 Όπως εκτίθεται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, εις βάρος του A. Arīb δεν εκδόθηκε απόφαση περί απαγορεύσεως εισόδου στο γαλλικό έδαφος. Επομένως, δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να εμπίπτει στην πρώτη από τις δύο περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115.
- 44 Πρέπει, επομένως, να εξακριβωθεί αν ο υπήκοος τρίτης χώρας που παραμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους και ο οποίος συνελήφθη πολύ κοντά στα εσωτερικά σύνορα του εν λόγω κράτους μέλους, εμπίπτει στη δεύτερη περίπτωση που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115, οσάκις το οικείο κράτος μέλος έχει επαναφέρει τους ελέγχους στα εν λόγω σύνορα λόγω σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια στο εν λόγω κράτος μέλος, βάσει του άρθρου 25 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν.
- 45 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, πρώτον, ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι δύο περιπτώσεις του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 συνδέονται αποκλειστικώς με τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, και, συνεπώς, δεν αφορούν τη διέλευση κοινών συνόρων κρατών μελών που αποτελούν μέρος του χώρου Σένγκεν (απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψη 69).
- 46 Ειδικότερα, η δεύτερη από τις περιπτώσεις που διαλαμβάνει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 προϋποθέτει στενή χρονική και τοπική σύνδεση μεταξύ της σύλληψης ή του ελέγχου του υπηκόου τρίτης χώρας και της διελεύσεως των εξωτερικών συνόρων. Συνεπώς, η περίπτωση αυτή αφορά υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι συνελήφθησαν ή υποβλήθηκαν σε έλεγχο από τις αρμόδιες αρχές ακριβώς κατά τη χρονική στιγμή της παράνομης διελεύσεως των εξωτερικών συνόρων ή κοντά στο συνοριακό σημείο διελεύσεως κατόπιν αυτής (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψη 72).
- 47 Επομένως, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι δεν παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εξαιρέσουν από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών λόγω παράνομης εισόδου τους από εσωτερικά σύνορα (απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψεις 69 και 77).
- 48 Εντούτοις, πρέπει να εξακριβωθεί, δεύτερον, αν το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος επανέφερε τους ελέγχους στα εσωτερικά του σύνορα, βάσει του άρθρου 25 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, μπορεί να έχει ως συνέπεια την υπαγωγή στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 της περιπτώσεως ενός υπηκόου τρίτης χώρας που παραμένει παράνομα στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους και συλλαμβάνεται κοντά σε τέτοια εσωτερικά σύνορα.
- 49 Το άρθρο 25 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν επιτρέπει, κατ' εξαίρεση και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε ένα κράτος μέλος να επαναφέρει προσωρινά τους ελέγχους στα σύνορα, σε όλα τα εσωτερικά του σύνορα ή σε συγκεκριμένα μέρη τους, σε περίπτωση που υπάρχει σοβαρή απειλή για

τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια στο εν λόγω κράτος μέλος. Κατά το άρθρο 32 του εν λόγω Κώδικα, κατά την επαναφορά του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι σχετικές διατάξεις του εν λόγω Κώδικα που αφορούν τα εξωτερικά σύνορα.

- 50 Συναφώς, υπογραμμίζεται, πρώτον, ότι, ως παρέκκλιση από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/115, η εξαίρεση την οποία προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής πρέπει να ερμηνεύεται στενά.
- 51 Από τις σκέψεις 45 και 47 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει, ωστόσο, ότι η διάταξη αυτή αφορά, κατά το γράμμα της, το οποίο δεν ενέχει συναφώς καμία αμφισημία, την κατάσταση υπηκόου τρίτης χώρας που βρίσκεται στα «εξωτερικά σύνορα» κράτους μέλους ή πολύ κοντά σε τέτοια εξωτερικά σύνορα. Επομένως, η διάταξη αυτή δεν περιλαμβάνει καμία αναφορά στο γεγονός ότι η κατάσταση υπηκόου τρίτης χώρας που βρίσκεται στα εσωτερικά σύνορα στα οποία έχουν επαναφερθεί οι έλεγχοι, βάσει του άρθρου 25 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, ή πολύ κοντά σε τέτοια εσωτερικά σύνορα μπορεί να εξομοιωθεί με την ως άνω κατάσταση, αν και, κατά την ημερομηνία θεσπίσεως της εν λόγω οδηγίας, τα άρθρα 23 και 28 του κανονισμού 562/2006 προέβλεπαν ήδη, αφενός, ότι τα κράτη μέλη μπορούσαν να επαναφέρουν, κατ' εξαίρεση, τους ελέγχους στα εσωτερικά τους σύνορα σε περίπτωση σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλειά τους και, αφετέρου, ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, εφαρμόζονταν κατ' αναλογία οι σχετικές διατάξεις του εν λόγω κανονισμού που αφορούσαν τα εξωτερικά σύνορα.
- 52 Όσον αφορά, δεύτερον, τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αυτός συνίσταται στο να μπορούν τα κράτη μέλη, στις δύο περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στην εν λόγω διάταξη, να συνεχίσουν να εφαρμόζουν στα εξωτερικά σύνορά τους απλουστευμένες διαδικασίες επιστροφής, χωρίς να είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν όλα τα στάδια των προβλεπόμενων από την εν λόγω οδηγία διαδικασιών, προκειμένου να είναι σε θέση να απομακρύνουν γρηγορότερα τους υπηκόους τρίτων χωρών που ελέγχονται κατά τη διέλευση των συνόρων αυτών (απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψη 74).
- 53 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 αντιμετωπίζει κατά τον ίδιο τρόπο τον έλεγχο ή τη σύλληψη σε άμεση εγγύτητα προς τα εξωτερικά σύνορα κράτους μέλους, στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 13 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, και την έκδοση αποφάσεως περί απαγορεύσεως εισόδου, υπό την έννοια του άρθρου 14 του Κώδικα αυτού.
- 54 Συγκεκριμένα, αν, όπως επιβεβαιώνεται από το άρθρο 14, παράγραφος 4, του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, η έκδοση αποφάσεως περί απαγορεύσεως εισόδου στο έδαφος του χώρου Σένγκεν έχει ως σκοπό να αποτρέψει τον υπήκοο τρίτης χώρας, στον οποίο αντιτάσσεται, από το να εισέλθει στο έδαφος αυτό, η σύλληψη ή ο έλεγχος του παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, επ' ευκαιρία της διελεύσεως των εξωτερικών συνόρων ή πολύ κοντά προς αυτά, επιτρέπει επίσης στις αρμόδιες εθνικές αρχές να λαμβάνουν εύκολα και γρήγορα, λαμβανομένου υπόψη του τόπου όπου ο εν λόγω υπήκοος συνελήφθη, τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να αποφευχθεί η παραμονή του στο εν λόγω έδαφος, διά της άμεσης μεταφοράς του στα εξωτερικά σύνορα από τα οποία αυτός διήλθε παρανόμως.
- 55 Υπό τις συνθήκες αυτές, χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί, μεταξύ άλλων, η εγγύτητα με τα εξωτερικά σύνορα, δικαιολογείται να επιτραπεί σε ένα κράτος μέλος να μην ακολουθήσει όλα τα στάδια της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 2008/115, προκειμένου να επιταχύνει την επιστροφή σε τρίτη χώρα των παρανόμως διαμενόντων στο έδαφός του υπηκόων τρίτων χωρών.
- 56 Αντιστρόφως, η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα ενός κράτους μέλους δεν έχει, αφ' εαυτής, ως συνέπεια ότι οι παρανόμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών που συνελήφθησαν επ' ευκαιρία της διελεύσεως των συνόρων αυτών ή πολύ κοντά σε αυτά μπορούν να απομακρυνθούν ευκολότερα ή ταχύτερα από το έδαφος του χώρου Σένγκεν, διά της άμεσης μεταφοράς τους στα

εξωτερικά σύνορα, απ' ότι αν είχαν συλληφθεί επ' ευκαιρία ενός αστυνομικού ελέγχου, κατά την έννοια του άρθρου 23, στοιχείο α', του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, στην ίδια περιοχή, χωρίς να έχουν επαναφερθεί οι έλεγχοι στα εν λόγω σύνορα.

- 57 Αντιθέτως προς όσα υποστήριξε, κατ' ουσίαν, η Γερμανική Κυβέρνηση, το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τη συνεκτίμηση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στους μεταφορείς, βάσει του παραρτήματος V, μέρος A, σημείο 2, του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν και του άρθρου 26 της ΣΕΣΣ.
- 58 Πράγματι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι υποχρεώσεις αυτές ισχύουν επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 του εν λόγω Κώδικα, κατά την επαναφορά του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα, εντούτοις, επισημαίνεται ότι το παράρτημα V, μέρος A, σημείο 2, του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν και το άρθρο 26 της ΣΕΣΣ έχουν ως συνέπεια ότι επιβάλλεται στους μεταφορείς η υποχρέωση περαιτέρω μεταφοράς του υπηκόου τρίτης χώρας στην οποία αυτοί προβαίνουν μόνον όταν στον τελευταίο απαγορεύεται η είσοδος στα σύνορα και όχι όταν, όπως ο A. Aríb, ο εν λόγω υπήκοος συλλαμβάνεται ή υποβάλλεται σε έλεγχο αφού έχει διέλθει παρανόμως τα εν λόγω σύνορα.
- 59 Κατά συνέπεια, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου από το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 σκοπού, ουδείς λόγος υπάρχει να γίνεται διάκριση στην περίπτωση παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος συλλαμβάνεται πολύ κοντά στα εσωτερικά σύνορα, ανάλογα με το αν οι έλεγχοι στα εν λόγω σύνορα έχουν επαναφερθεί.
- 60 Τρίτον, η ανάγκη στενής ερμηνείας του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115 επιβεβαιώνεται και από την ανάλυση του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή και, ιδίως, από τη συστηματική ερμηνεία του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν.
- 61 Συναφώς, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι από τον Κώδικα αυτό προκύπτει ότι τα εσωτερικά σύνορα στα οποία κράτος μέλος επανέφερε τους ελέγχους βάσει του άρθρου 25 του εν λόγω Κώδικα δεν εξομοιώνονται με τα εξωτερικά σύνορα, κατά την έννοια του ίδιου Κώδικα.
- 62 Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, οι έννοιες «εσωτερικά σύνορα» και «εξωτερικά σύνορα» αποκλείουν η μία την άλλη. Το άρθρο 32 του εν λόγω Κώδικα προβλέπει απλώς ότι κατά την επαναφορά από κράτος μέλος των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα εφαρμόζονται κατ' αναλογία μόνον οι περί εξωτερικών συνόρων διατάξεις του εν λόγω Κώδικα που είναι σχετικές. Αντιθέτως, το εν λόγω άρθρο 32 δεν προβλέπει, όπως επισήμανε, εν ολίγοις, ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 52 των προτάσεών του, ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, εφαρμόζεται το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115. Το ίδιο το γράμμα του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν αποκλείει, επομένως, την εξομοίωση, για τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας, των εσωτερικών συνόρων, στα οποία οι έλεγχοι επαναφέρθηκαν δυνάμει του άρθρου 25 του εν λόγω Κώδικα, με τα εξωτερικά σύνορα.
- 63 Εν συνεχεία, είναι αληθές, όπως υπογραμμίζει το αιτούν δικαστήριο, ότι το άρθρο 5, παράγραφος 3, του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίζουν, σε περίπτωση μη επιτρεπόμενης διελεύσεως των εξωτερικών συνόρων εκτός των συνοριακών σημείων διελεύσεως και των καθορισμένων ωρών λειτουργίας, κυρώσεις που να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.
- 64 Εντούτοις, και ανεξάρτητα από το ζήτημα αν η εν λόγω διάταξη συνιστά σχετική διάταξη, κατά την έννοια του άρθρου 32 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, η οποία εφαρμόζεται κατ' αναλογία σε περίπτωση επαναφοράς από κράτος μέλος των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορά του, επισημαίνεται, εν πάση περιπτώσει, ότι η εν λόγω διάταξη δεν έχει ως σκοπό να παρεκκλίνει από τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες που θεσπίζει η οδηγία 2008/115, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται, εξάλλου, ρητώς στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του εν λόγω Κώδικα, το οποίο προβλέπει ότι πρέπει να λαμβάνονται μέτρα κατά προσώπου που διήλθε τα σύνορα παρανόμως και ότι αν το εν λόγω πρόσωπο δεν έχει δικαίωμα

παραμονής στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους συλλαμβάνεται και υπόκειται στις διαδικασίες που ερείδονται στην οδηγία 2008/115 (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψη 90).

- 65 Ως εκ τούτου, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν αποσκοπεί να διευκρινίσει τη σχέση μεταξύ της επιτηρήσεως των συνόρων και της εφαρμογής των διαδικασιών επιστροφής που προβλέπει η οδηγία 2008/115 (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, *Jafari*, C-646/16, EU:C:2017:586, σκέψη 69). Επομένως, τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη, ιδίως σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 3 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της επιτηρήσεως των συνόρων, δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την τροποποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν για τα κράτη μέλη από την οδηγία αυτή.
- 66 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία 2008/115 δεν αποκλείει την ευχέρεια των κρατών μελών να προβλέπουν ποινή φυλακίσεως για την τέλεση άλλων αδικημάτων από εκείνα που στηρίζονται μόνο στην παράνομη είσοδο, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων κατά τις οποίες δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή διαδικασία επιστροφής (απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, σκέψη 65). Επομένως, η εν λόγω οδηγία δεν αντιτίθεται ούτε στη σύλληψη ή στην αστυνομική κράτηση ενός παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, όταν τα μέτρα αυτά λαμβάνονται για τον λόγο ότι υπάρχουν υπόνοιες ότι ο εν λόγω υπήκοος τέλεσε άλλο αδίκημα, πέραν της απλής παράνομης εισόδου στο εθνικό έδαφος, και ειδικότερα αδίκημα το οποίο ενδέχεται να συνιστά απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια του οικείου κράτους μέλους.
- 67 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115, σε συνδυασμό με το άρθρο 32 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος συλλαμβάνεται πολύ κοντά στα εσωτερικά σύνορα και παραμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, ακόμη και όταν το εν λόγω κράτος μέλος έχει επαναφέρει, βάσει του άρθρου 25 του εν λόγω Κώδικα, τους ελέγχους στα σύνορα αυτά, λόγω σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια στο εν λόγω κράτος μέλος.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 68 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο και στο προδικαστικό δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 69 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σε συνδυασμό με το άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν), έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος συλλαμβάνεται πολύ κοντά στα εσωτερικά

σύνορα και παραμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, ακόμη και όταν το εν λόγω κράτος μέλος έχει επαναφέρει, βάσει του άρθρου 25 του εν λόγω κανονισμού, τους ελέγχους στα σύνορα αυτά, λόγω σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια στο εν λόγω κράτος μέλος.

(υπογραφές)

i — Στη σκέψη 62 του παρόντος κειμένου έγινε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την αρχική ανάρτησή του στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.